

ΑΝΑΛΕΚΤΑ
ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΙΤΙΚΗΣ ΣΤΑΧΥΟΛΟΓΙΑΣ



ἐκτυπούμενα μὲν ἀναλώμασι τοῦ
ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

συλλεγόντα δὲ καὶ ἐκδιδόμενα ὑπὸ
Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΔΟΥ-ΚΕΡΑΜΕΩΣ

ΤΟΜΟΣ Α΄.

ΕΝ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΙ

1891

II.

ΣΕΥΗΡΙΑΝΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΓΑΒΑΔΩΝ

λόγος περι ειρήνης.

(Cod. Sabb. 32, fol. 130^a—135^b).

1. Οἱ ἄγγελοι τὸν οὐράνιον χορὸν συστησάμενοι εὐηγγελίζοντο τοῖς ποιμέσι λέγοντες· «εὐαγγελιζόμεθα ὑμῖν σήμερον χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ». Παρ' αὐτῶν τοίνυν τῶν ἁγίων ἐκείνων ἀγγέλων καὶ ἡμεῖς δανεισάμενοι φωνὴν εὐαγγελιζόμεθα ὑμῖν σήμερον, ὅτι σήμερον τὰ τῆς ἐκκλησίας ἐν γαλήνῃ καὶ τὰ τῶν αἰρετικῶν ἐν ζάλῃ. Σήμερον τὸ σκάφος τῆς ἐκκλησίας ἐν γαλήνῃ

1. In adventu domini et salvatoris nostri atque in praesentia ejus corporali, angeli ducentes choros caelestes evangelizabant pastoribus, dicentes: 5 „Annuntiamus vobis hodie gaudium magnum quod erit omni populo“. Ab ipsis enim sanctis angelis etiam mutuati nos vocem, annuntiamus vobis hodie 10 die gaudium magnum. Hodie enim in pace ecclesia est, et hae-

ΕΠΙΓΡΑΦΗ. Ἐν τῷ κώδικι λείπει τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως, τοῦ λόγου αὐτοῦ ἀποδοθέντος ὑπὸ τῶν ἀντιγραφῶν τῷ ἁγίῳ Ἰωάννῃ τῷ Χρυσοστόμῳ· διὸ καὶ ἐν τῷ ἀγιοσαββητικῷ κώδικι ἐπιγράφεται «ὁμιλία κζ', τοῦ αὐτοῦ λόγος περι εἰρήνης», ἥτοι τοῦ Χρυσοστόμου. Ἀνεγνώρισα δὲ τὸν ἀληθῆ αὐτῆς συγγραφέα ἔκ τε τοῦ ὕφους τῆς ὁμιλίας, ἔκ τε τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς καὶ ἔκ τοῦ σωζομένου λατινιστὶ ἀποσπάσματος, ὅπερ ἐπιγράφεται ὡδε· «Sermo Severiani de pace, cum susceptus esset a beato Joanne episcopo Constantinopolitano».

2 εὐηγγελίζοντο] ἐν τῷ κώδ. «εὐαγγελίζοντο». 3 εὐαγγελιζόμεθα κτλ. Λουκᾶ 11, 10.

καὶ εἰς τὸν ἀχείμαστον λιμένα
 τῆς εἰρήνης ὀρμίζεται, καὶ ἡ τῶν
 αἰρετικῶν μανία ταῖς ἰδίαις τρι-
 κυμαῖς χειμάζεται. Σήμερον οἱ
 5 ποιμένες ἐν ἀμεριμνίᾳ καὶ ἡ ποι-
 μνη ἐν ἀσφαλείᾳ, οἱ ἐχθροὶ ἐν
 ἀπορίᾳ, οἱ λύκοι ἐν ἀμηχανίᾳ.
 Σήμερον ὁ ἀμπελῶν τοῦ Σωτῆ-
 ρος ἐν εὐθηνίᾳ καὶ οἱ ἐργάται
 10 τῆς κακίας ἐν ἀκηδία. Σήμερον
 ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ἐν ὑψώσει καὶ
 οἱ ἐχθροὶ τῆς ἀληθείας ἐν τα-
 πεινώσει. Σήμερον Χριστὸς ἐν
 ἀγαλλιάσει καὶ διάβολος ἐν πέν-
 15 θει. Σήμερον ἄγγελοι μετ' εὐφρο-
 σύνης χαίρουσιν καὶ δαίμονες
 μετ' αἰσχύνης δραπετεύουσιν. Καὶ
 τί δεῖ πολλὰ λέγειν; Σήμερον μετὰ
 τῆς ἑαυτοῦ εἰρήνης προῆλθεν
 20 Χριστὸς ὁ βασιλεὺς τῆς εἰρήνης
 καὶ πᾶσαν ἐχθραν καὶ πᾶσαν λύπην
 καὶ πᾶσαν μικροψυχίαν ἐξώρισεν.
 Οὐρανῷ μὲν ἥλιος ἐπιλάμπει.
 ἐκκλησίαν δὲ Χριστοῦ εἰρήνη φω-
 25 τίζει, εἰρήνη τὸ ποθεινὸν ὄνομα,
 εἰρήνη τὸ φαιδρὸν τῆς εὐσεβείας
 ἐπάγγελμα, εἰρήνη τὸ καθαρὸν
 τῆς ἱερωσύνης βλέμμα, εἰρήνη
 τὸ διαυγὲς τοῦ θυσιαστηρίου κάλ-
 30 λος! Καὶ τί ἐπάξιον δυνάμεθα
 εἰπεῖν εἰρήνης, ἥτις ἐστὶν τὸ
 ὄνομα τοῦ Χριστοῦ; περὶ γὰρ τοῦ

retici in ira. Hodie ecclesiae
 navis in portu est, et haere-
 ticorum furor jactatur in flu-
 ctibus. Hodie pastores eccle-
 siae in securitate, et haeretici
 in perturbatione sunt. Hodie
 oves Domini in tuto, et lupi
 insaniunt. Hodie vinea Domini
 in abundantia, et operarii ini-
 quitatis in egentia. Hodie po-
 pulus Christi exaltatus est, et
 inimici veritatis humiliati sunt.
 Hodie Christus in laetitia, et
 diabolus in luctu. Hodie angeli
 in exultatione, et daemones
 in confusione. Et quid opus
 est multa dicere? Hodie Chri-
 stus, qui est rex pacis, cum
 sua pace procedens, fugavit
 omne dissidium, dissensiones
 depulit, discordiam perturba-
 vit. Et sicut caelum splendor
 solis, ita ecclesiam fulgor pacis
 illuminat. O quam desiderabile
 nomen pacis, quam religionis
 christianae stabile fundamen-
 tum, et altaris dominici caele-
 stis armatura! Et quid pos-
 sumus de pace proloqui? Pax
 nomen est ipsius Christi, sicut
 dicit et apostolus: „Quia Chri-
 stus pax nostra, qui fecit utra-

Χριστοῦ ὁ Παῦλος διαλεγόμενός φησιν· «αὐτός ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν». Ἀμφότερα ἦν οὐ γνώμη μεμεριαμένα, οὐ πίστει κατατετημημένα, ἀλλὰ διαβόλου φθόνῳ διηρημένα Ἄλλ' ὡςπερ ἐπὶ βασιλικῆς προόδου καὶ πλατεΐαι καθαίρονται καὶ στοαὶ διαφόροις κάλλεσι στεφανοῦνται, ἵνα μηδὲν φανῆ βασιλικῆς ὕψεως ἀνάξιον, οὕτως προερχομένου Χριστοῦ τοῦ βασιλέως τῆς εἰρήνης πάντα τὰ λυπηρὰ ἐκποδῶν ἡμῖν ὑπεχωρεῖτο. Ἐπέλαμψεν ἡ ἀλήθεια, καὶ ὄραπετεύει τὸ ψεῦδος! ἐπέλαμψεν ἡ ὁμόνοια, καὶ ἔφυγεν ἡ διχόνοια! Καὶ ὡςπερ πολλάκις ἐπὶ βασιλέων ἢ ἀδελφῶν καὶ ἀρχόντων οἱ ἄριστοι τῶν γραφῶν βουλόμενοι τῆς ψυχῆς τὴν ἔνωσιν δεῖξαι ἐν σχήματι γυναικὸς ὀπίσθην παραστῶσιν τὴν ὁμόνοιαν, ἀμφοτέραις ταῖς ὠλέναις περιλαμβάνουσιν τοὺς ἡνωμένους — ἵνα δεῖξῃ ὅτι τὰ σώματα διηρημένα συνῆπται τῇ γνώμῃ — οὕτως ἡ τοῦ Χριστοῦ εἰρήνη μεσολαβήσασα τὰ διεστῶτα συνῆψεν, καὶ ἐπληρώθη ἐφ' ἡμῶν τὸ εἰρημέ-

que unum», quae nequaquam fide, sed invidia diaboli dissidebant. Verun sicut procedente rege et plateae mundantur, et tota civitas diversis floribus et ornatibus coronatur, ut nihil sit quod minus dignum vultui regis appareat: ita et nunc procedente Christo rege pacis, omne quod triste est, auferatur e medio, et illucescente veritate fugetur mendacium: fugiat discordia, resplendescente concordia. Et sicut frequenter fieri vidimus, ubi regum vel fratrum tabulae pinguntur, ut in utrisque unanimitatis declarentur insignia, artifex picto femineo habitu post tergum utriusque, concordiam statuit, brachiis suis utrumque complectentem, indicans quod hi qui videntur corporibus separati, sententiis et voluntate convenient: ita nunc pax Domini media assistens, et utrumque nostrum gremio palpante connectens, discreta corpora in unum convenire animum, ulnis jungentibus docet.

2 αὐτός] ἐν τῷ κώδ. «Χριστός». Πρὸς Ἐφεσίους 2, 14. 7 ἐπιβασιλικῆς... πλατεΐαι. 7 διειρημένα. 10 κάλλεσι... μηδὲν. 15 ὑπεχωρεῖτο. 18 διχόνοια. 19 ἐπιβασιλέων. 23 παραστῶσιν (sic).

νον ὑπὸ τοῦ προφήτου «καὶ ἔσται βουλή εἰρήνης ἀναμέσον ἀμφοτέρων».

5 2. Τῇ μὲν οὖν προτέρα ὁ κοινὸς ἡμῶν πατὴρ τὸ εὐαγγελικὸν προοιμιάσατο, τῆς εἰρήνης τὸν λόγον· σήμερον δὲ ἡμεῖς τοῦ τῆς εἰρήνης ἡγούμεθα λόγου. Ἀὐ-
10 τὸς ἡμᾶς χθὲς ὑπταίαις ταῖς χερσὶν ἠσπάσατο τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας, καὶ ἡμεῖς σήμερον, ὡς εἰπεῖν, πλατεῖαις ἀγκάλαις τοῖς τῆς εἰρήνης δεξιούμεθα δώροις. Καταλέλυται
15 πόλεμος, καὶ λάμπει τὸ τῆς εἰρήνης κάλλος! Νῦν στεναίξει διάβολος! Νῦν πενθεῖ τὸ τῶν δαιμόνων σύστημα! Νῦν ἐν ἀγαλλιάσει τὰ τῆς ποίμνης! Νῦν ἐν εὐφροσύνῃ τὰ οὐράνια! Εἰρήνη σήμερον χορεύει ἢ τῶν ἐν οὐρανοῖς ἀγγέλων ὁμοδαίαιτος καὶ τῶν ἐπὶ γῆς ἁγίων ὁμόσκηνος! εἰρήνη, ὁ τῶν ἀγγέλων ὕμνος! εἰρήνη, τὸ
20 τῶν ἁγίων ἔργον! Καὶ ὄρα τὸ θαυμαστόν. Καὶ τὰ ἐπουράνια ὕμνεῖ τὴν εἰρήνην, καὶ τὰ ἐπίγεια ὕμνεῖ τὴν εἰρήνην! Ἄλλ' ὅτε μὲν οἱ ἐν οὐρανοῖς ἄγγελοι ὕμνοῦσιν εἰρή-
30 νην, τῇ γῆ αὐτὴν προσπέμπουσιν, καὶ τῇ γῆ τῆς εἰρήνης τὰς ἀκτῖνας

In qua sine dubio completur sermo propheticus, qui ait: «Et erit consilium pacificum inter utrosque».

2. Et hesterno quidem die pater noster communis evangelico pacem sermone praefatus est: hodie vero nos verba pacis exponamus. Ipse nos heri resupinis manibus in verbo pacis excepit, et nos hodie dilatato pectore, ulnisque patentibus ad Dominum cum munerebus pacis occurramus. Jam bella destructa sunt, pulchritudo pacis obtinuit. Nunc in luctu est diabolus, et in lamentatione omnis daemonum turma; nunc in coelestibus laetitia, et in angelis exsultatio, quibus specialis familiaris pax. Hoc enim etiam coelestes admirantur virtutes opus, quas fons ejus habet perennis, ex quo etiam terrena haec nostra guttis quibusdam exinde stillantibus irrorantur. Et ideo etiamsi in terris pax, laudis ejus splendor redundat in coelum, laudant eam coelestes angeli et dicunt: «Gloria in excelsis Deo,

1 καὶ ἔσται—ἀμφοτέρων. Ζαχαρ. 6, 13. 2 βουλῆ. 14 δεξιούμεθα] ἐν τῷ κώδ. «δεξιούμενον». 30 πρὸς πέμπουσιν.

ἐπιλάμπουσιν· ὅταν δὲ οἱ ἐπὶ γῆς ἅγιοι αὐτὴν ὕμνοῦσιν, εἰς τὸν οὐρανὸν αὐτῆς τὰς μαρμαρυγὰς ἀναπέμπουσιν. Ἵμνοῦσιν οἱ ἐξ οὐρανῶν ἄγγελοι καὶ λέγουσιν «δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη». Ὅρας πῶς τὰ ἐπουράνια τάγματα ἀλλήλοις ἐπιπέμπουσιν τὰ τῆς εἰρήνης δῶρα; Οἱ ἐν οὐρανοῖς ἄγγελοι τῇ γῆ εὐαγγελίζονται τὴν εἰρήνην· ὅτε γὰρ ὁ χορὸς ἐκεῖνος ὁ εὐσεβὴς τὸν Χριστὸν ὕμνων ἔλεγεν «ὡσαννά τῷ υἱῷ Δαυὶδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου», καὶ τοῦτο προσετέθη· «εἰρήνη ἐν οὐρανοῖς καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις». Εἶπωμεν τοίνυν καὶ ἡμεῖς «δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, τῷ τὸν διάβολον ταπεινώσαντι καὶ τὸν λαὸν τὸν ἴδιον ὑψώσαντι· δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, τῷ ἔχθραν ἐξορίσαντι καὶ εἰρήνην βραβεύσαντι».

3. Εἶπομεν ὁμῖν τοῦ διαβόλου τὴν τέχνην, καὶ πρὸ ἡμῶν οὐκ ἤγνοεῖτε αὐτοῦ τὰ νοήματα. Εἶδεν ὁ Σατανᾶς τὴν ἐκκλησίαν πίστεως τετειχισμένην· εἶδεν δογμάτων εὐσεβείας ἐστεφανωμένην· εἶδεν, καὶ ἰδὼν ἐτάκη· ἰδὼν ἐλύσσησεν· ἰδὼν ἐμάνη. Ἐπειράθη

et in terra pax hominibus bonae voluntatis». Vides quomodo coelestes omnes et terrestres invicem sibi munera pacis emittunt? Coelestes angeli pacem terris annuntiant, sancti in terris Christum, qui est pax nostra, collaudant in coelestibus positum, et mysticis choris acclamant: «Osanna in excelsis».

Dicamus ergo et nos: «Gloria in altissimis Deo», qui humiliavit diabolum, et exaltavit Christum suum. «Gloria in altissimis Deo», qui discordiam fugat, et pacem statuit.

3. Dico enim vobis artem diaboli, cujus neque vos astutiam ignoratis. Uidit Satanas firmitatem fidei, stabilitatem in ea pietate dogmatum septam, vidit et operum bonorum fructibus abundantem: et ideo pro his omnibus ad insaniam

1 ὅτ' ἄν. Οὕτω πανταχοῦ. 5 δόξα—εἰρήνη. Λουκᾶ 11, 14. 8 ὄραξ] ἐν τῷ κώδ. «ἔρα». 13 ὡσαννά κτλ. Ματθ. 21, 9. 26 ἤγνοεῖτε] ἐν τῷ κώδ. «ἀγνοεῖτε».

νον ὑπὸ τοῦ προφήτου «καὶ ἔσται βουλή εἰρήνης ἀναμέσον ἀμοτέρων».

In qua sine dubio completur sermo propheticus, qui ait: «Et erit consilium pacificum inter utrosque».

5 2. Τῇ μὲν οὖν προτέρᾳ ὁ κοινὸς ἡμῶν πατήρ τὸ εὐαγγελικὸν προοιμιάσατο, τῆς εἰρήνης τὸν λόγον· σήμερον δὲ ἡμεῖς τοῦ τῆς εἰρήνης ἡγοούμεθα λόγον. Αὐτὸς ἡμᾶς χθὲς ὑπτίαις ταῖς χερσὶν ἠσπάσατο τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας, καὶ ἡμεῖς σήμερον, ὡς εἰπεῖν, πλατεῖαις ἀγκάλαις τοῖς τῆς εἰρήνης δεξιούμεθα δώροις. Καταλέλονται πόλεμος, καὶ λάμπει τὸ τῆς εἰρήνης κάλλος! Νῦν στενάζει διάβολος! Νῦν πενθεῖ τὸ τῶν δαιμόνων σύστημα! Νῦν ἐν ἀγαλλιάσει τὰ τῆς ποίμνης! Νῦν ἐν εὐφροσύνῃ τὰ οὐράνια! Εἰρήνη σήμερον χορεύει ἡ τῶν ἐν οὐρανοῖς ἀγγέλων ὁμοδαίτητος καὶ τῶν ἐπὶ γῆς ἀγίων ὁμόσκητος! εἰρήνη, ὁ τῶν ἀγγέλων ὕμνος! εἰρήνη, τὸ τῶν ἀγίων ἔργον! Καὶ ὄρα τὸ θαυμαστόν. Καὶ τὰ ἐπουράνια ὕμνεῖ τὴν εἰρήνην, καὶ τὰ ἐπίγεια ὕμνεῖ τὴν εἰρήνην! Ἄλλ' ὅτε μὲν οἱ ἐν οὐρανοῖς ἄγγελοι ὕμνοῦσιν εἰρήνην, τῇ γῆ αὐτὴν προσπέμπουσιν, καὶ τῇ γῆ τῆς εἰρήνης τὰς ἀκτῖνας

2. Et hesterno quidem die pater noster communis evangelico pacem sermone praefatus est: hodie vero nos verba pacis exponamus. Ipse nos heri resupinis manibus in verbo pacis excepit, et nos hodie dilatato pectore, ulnisque patentibus ad Dominum cum muneribus pacis occurramus. Jam bella destructa sunt, pulchritudo pacis obtinuit. Nunc in luctu est diabolus, et in lamentatione omnis daemonum turma, nunc in coelestibus laetitia, et in angelis exsultatio, quibus specialis familiaris pax. Hoc enim etiam coelestes admirantur virtutes opus, quas fons ejus habet perennis, ex quo etiam terrena haec nostra guttis quibusdam exinde stillantibus irrorantur. Et ideo etiamsi in terris pax, laudis ejus splendor redundat in coelum, laudant eam coelestes angeli et dicunt: «Gloria in excelsis Deo,

1 καὶ ἔσται—ἀμοτέρων. Ζαχαρ. 6, 13. 2 βουλή. 14 δεξιούμεθα] ἐν τῷ κώδ. «δεξιούμενον». 30 πρὸς πέμπουσιν.

ἐπιλάμπουσιν· ὅταν δὲ οἱ ἐπὶ γῆς ἄγιοι αὐτὴν ὕμνοῦσιν, εἰς τὸν οὐρανὸν αὐτῆς τὰς μαρμαρυγὰς ἀναπέμπουσιν. Ἵμνοῦσιν οἱ ἐξ οὐρανῶν ἄγγελοι καὶ λέγουσιν «δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη». Ὅρας πῶς τὰ ἐπουράνια τάγματα ἀλλήλοις ἐπιπέμπουσιν τὰ τῆς εἰρήνης δῶρα; Οἱ ἐν οὐρανοῖς ἄγγελοι τῇ γῆ εὐαγγελίζονται τὴν εἰρήνην· ὅτε γὰρ ὁ χορὸς ἐκεῖνος ὁ εὐσεβῆς τὸν Χριστὸν ὕμνων ἔλεγεν «ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυὶδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου», καὶ τοῦτο προσετέθη· «εἰρήνη ἐν οὐρανοῖς καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις». Εἴπωμεν τοίνυν καὶ ἡμεῖς «δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, τῷ τὸν διάβολον ταπεινώσαντι καὶ τὸν λαὸν τὸν ἴδιον ὑψώσαντι· δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, τῷ ἔχθραν ἐξορίσαντι καὶ εἰρήνην βραβεύσαντι».

3. Εἴπομεν ὑμῖν τοῦ διαβόλου τὴν τέχνην, καὶ πρὸ ἡμῶν οὐκ ἠγνοεῖτε αὐτοῦ τὰ νοήματα. Εἶδεν ὁ Σατανᾶς τὴν ἐκκλησίαν πίστεως τετειχισμένην· εἶδεν δογμάτων εὐσεβείας ἐστεφανωμένην· εἶδεν, καὶ ἰδὼν ἐτάχθη· ἰδὼν ἐλύσθησεν· ἰδὼν ἐμάνη. Ἐπειράθη

et in terra pax hominibus bonae voluntatis». Vides quomodo coelestes omnes et terrestres invicem sibi munera pacis emittunt? Coelestes angeli pacem terris annuntiant, sancti in terris Christum, qui est pax nostra, collaudant in coelestibus positum, et mysticis choris acclamant: «Osanna in excelsis».

Dicamus ergo et nos: «Gloria in altissimis Deo», qui humiliavit diabolum, et exaltavit Christum suum. «Gloria in altissimis Deo», qui discordiam fugat, et pacem statuit.

3. Dico enim vobis artem diaboli, cujus neque vos astutiam ignoratis. Uidit Satanias firmitatem fidei, stabilitatem in ea pietate dogmatum septam, vidit et operum bonorum fructibus abundantem: et ideo pro his omnibus ad insaniam

1 ὅτ' ἄν. Οὕτω πανταχοῦ. 5 δόξα—εἰρήνη. Λουκᾶ 11, 14. 8 ὄρας] ἐν τῷ κώδ. «ἴρα». 13 ὡσαννὰ κτλ. Ματθ. 21, 9. 26 ἠγνοεῖτε] ἐν τῷ κώδ. «ἀγνοεῖτε».

διασκεδάσαι Χριστοῦ δόξαν, ἀλλ' οὐκ ἴσχυσεν· οὔτε γὰρ Χριστοῦ λύεται δόξα, οὔτε ἱερέων ἀφανίζεται εἰρήνη. Οὐδὲν ὤνησεν ἡ 5 ἐκείνου κακία· ἡ γὰρ τῶν ἀδελφῶν ὁμόνοια τὸν τῆς εἰρήνης ἠγγήσατο λόγον· Χριστὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν. «Εἰρήνη Χριστοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρ- 10 δίασις» ἡμῶν.

4. Προσέχετε δὲ μετὰ ἀσφαλείας πῶς ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης τὸ κάλλος ἀπλοῖ, καὶ δείκνυσιν αὐτὴν καὶ ἐν προφήταις ἀκμάζουσας καὶ ἐν ἀποστόλοις λάμπουσας καὶ ἐν μάρτυσιν χορεύουσας. Ἐξω εἰρήνης μηδὲν δυνατὸν συστῆναι, μήτε τῶν ἐν οὐρανῷ, μήτε τῶν 15 ἐπὶ γῆς. Εἰρήνη, νόμου στόμα! εἰρήνη, προφητῶν γλῶσσα! εἰρήνη, ἀποστόλων διδασκαλία! εἰρήνη, μαρτύρων καὶ προφητῶν ἐπιθυμία! Τίς ἐπιθυμία τῶν προφητῶν; «Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν εἰρήνην δὸς ἡμῖν». Ἐδέξατο τὴν δέησιν ὁ βασιλεὺς. Ἔδει αὐτὸν ὑποσημειώσασθαι τὴν δέησιν, καὶ τῇ ἐπιγραφῇ οἰκείως ἀποκριθῆναι πρὸς 20 τὴν δέησιν. Τί θελετε, φησίν, ἄνθρωποι, εὐσεβείας σύντροφοι; «Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν εἰρήνην δὸς ἡμῖν». — «Δίδωμι τὴν χάριν· ὑποσημειοῦμαι καὶ ἀντιγράφω» Ὑποσημειώσατο ὁ βασιλεὺς δι' ἑαυτοῦ «πληρῶ ὑμῶν τὴν δέησιν». Τῶν προφητῶν λεγόντων «κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν εἰρήνην δὸς ἡμῖν», τί οὖν διὰ τῆς εὐαγγελικῆς αὐτοῖς ἀπο- 25 κρίνεται χάριτος; «Εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφήμι ὑμῖν». Διατί «δίδωμι»; διατί «ἀφήμι»; ἐπειδὴ καὶ κατὰ σάρκα καὶ κατὰ θεότητα θεωρεῖται πᾶς ὁ τοῦ Χριστοῦ δοῦλος· ἀπεδήμει δὲ κατὰ σάρκα, μένων κατὰ θεότητα. Εἶπεν καὶ «ἀφήμι» καὶ «δίδωμι»· «ἀφήμι», ὡς ἀναλαμβανόμενος· «δίδωμι», ὡς συμ- 30 πολιτευόμενος· «εἰρήνη» δὲ ὑπογράφεται σύνθεμα τοῦ δρόμου τῶν ἀποστόλων. Ὡς περ γὰρ συνδέματα δημοσίου δρόμου ἐάν

8 εἰρήνη—καρδίας. Πρὸς Κολοσ. 3, 15. 14 μὴδὲν. 17 Κύριε—ἡμῖν. Ἡσαίου 26, 12. 25 Εἰρήνην—ὑμῖν. Ἰωάν. 14, 27 27 διὰ τί. 27 κατασάρκα καὶ καταθεότητα. 28 ἀπεδήμη.

μη ἢ βασιλικῆ σφραγισθέντα χειρὶ ἀβέβαια, οὕτως ὁ δρόμος τῶν ἀποστόλων, εἰ μὴ σύνθεμα ἔλαβεν εἰρήνης, οὐκ ἂν ἴσχυσεν διελθεῖν τὸν κόσμον πολέμου γέμοντα. Οἶον οὖν ἐστὶ τὸ τῆς εἰρήνης σύνθεμα λεγέτω Ἡσαίας «ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθὰ» Εἶδες τὸ τῆς εἰρήνης 5 σύνθεμα· ἄκουε καὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγου τὸ προοίμιον. Εὐαγγελικοῦ λόγου προοίμιον «εἰρήνη». Ἄκουε τοῦ Σωτῆρος, λέγοντος «εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ οἰκίαν εἰσέλθητε, λέγετε εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ». Εἰρήνη συγκροτεῖ ἱερέως ψυχὴν· δίδωσιν ὧτα ἀνεψφγμένα τοῖς ἀκρωμένοις· πρὸ γὰρ τῶν λόγων εἰρήνη λάμπουσα φωτίζει 10 τῶν ἀκούντων τὴν διάνοιαν. Διὰ γὰρ τοῦτον τὸν ἀρχαῖον τῆς ἱερωσύνης τρόπον ὁ Θεὸς ἐκθειάζων ἔλεγεν «ἐν εἰρήνῃ κατευθύνων ἐπορεύθη μετ' ἐμοῦ, καὶ πολλοὺς ἐπέστρεψεν ἀπὸ ἀδικίας· ὅτι χεὶλη ἱερέως ἐφύλαξεν γνῶσιν, καὶ νόμον ἐκζητήζουσιν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· ὅτι ἄγγελος Κυρίου παντοκράτορός ἐστιν» Εἶδες 15 ἱερωσύνης ἡνίαν καὶ χαλινόν, χαλινόν τῶν ἡνιοχομένων εἰρήνην. Θέλεις καὶ ἕτερον ξένον μαθεῖν; «Εἰρήνη» τὸ πρῶτον καὶ ἀρχαῖον τοῦ θυσιαστηρίου ὄνομα· ἐν ἀρχῇ γὰρ θυσιαστήριον εἰρήνης ἐκλήθη, ἐπειδὴ πᾶσα μικροψυχία ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ λύεται, καὶ λύπη καὶ ἔχθρα. Ἀπ' ἀρχῆς ἔπηξεν ὁ Θεὸς ὄνομα τῷ θυσιαστηρίῳ «εἰρήνην». 20 Πόθεν τοῦτο «καὶ ὠκοδόμησε Γεδεὼν θυσιαστήριον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Εἰρήνην Κυρίου».

5. Τί θέλεις εὑρεῖν ὄρους εὐσεβείας; Εἰρήνη ἐστὶν οἶον ὡς περ χώρας τινὸς πολλῆς καὶ μεγάλης, διαφόροις δεσποτείαις ὑποβεβλημένης. Οἱ ὄροι διατειχίζοντες δεικνύουσιν μέχρι τίνος 25 φθάνει ἡ τούτου δεσποτεία, καὶ πόθεν ἄρχεται ἡ τοῦ ἑτέρου κληρουχία. Οὕτως, ἐπειδὴ μεταξὺ δαιμόνων καὶ Χριστοῦ, βραβεύοντος εἰρήνην, κεῖται τὰ τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν πταίσματα ἢ κατορθώματα, τῶν μὲν Χριστὸν ἀγαπώντων καὶ τὴν αὐτοῦ εἰρήνην τῶν δὲ δαίμοσι προστρεχόντων ὄριον τίθησιν ὁ τῆς ἀληθείας λόγος 30

1 ἢ. 2 σύνθεμα. 4 ὡς ὠραῖοι—ἀγαθὰ. Ἡσαίου 52, 7. 8 εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν — τούτῳ. Λουκᾶ 10, 5. 12 ἐν εἰρήνῃ -- παντοκράτορός ἐστιν. Μιλκχ. 2, 6, 7. 13 ἀποδικίας. 13 μετ' ἐμοῦ] ἐν τῷ κώδ. «μεθ' ὑμῶν». 20 ἀπαρχῆς. 21 καὶ ὠκοδόμησε—Κυρίου. Κριτῶν 6, 24. 22 εἰρήνης. 23 ὄρους. Οὕτω καὶ ἀλλαχού.

ειρήνην. ἵνα μάθῃς ὅτι, ἕως ὅτε βλέπῃς εἰρήνην, Χριστοῦ ἐστὶν δεσποτεία. Τὰ ἔξω εἰρήνης Χριστοῦ ἀλλότρια. Πόθεν τοῦτο. Λεγέτω σοι Δαυὶδ καὶ ὑποδεικνυέτω σοὶ τὰ ὄρια ὁ ἀρχαῖος τῆς εὐσεβείας γεωμέτρης, ὁ λέγων «σχοινία ἐπέπεσάν μοι ἐν τοῖς
5 κρατίστοις, καὶ γὰρ ἡ κληρονομία μου κρατίστη μοὶ ἐστίν». Οὗτος ὑποδεικνύς ἡμῖν τοὺς ὅρους λέγει· «ἐπαίνει Ἱερουσαλήμ τὸν Κύριον· αἶνει τὸν Θεόν σου Σιών, ὅτι ἐνίσχυσεν τοὺς μογλοὺς τῶν πυλῶν σου, ἠύλόγησεν τοὺς υἱοὺς ἐν σοί, ὁ πῦθεις τὰ ὄριά σου εἰρήνην».

10 6. Εἶδες εἰρήνης ὄρια, ὄρια αἰώνια, ἃ ἐπηξάν προφήται καὶ ἀπόστολοι· καὶ ἕτερον γὰρ μάνθανε. Ἰπενότησάν ποτε οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ὡς κατάσκοποι. Ἐκεῖνοι μηδεμίαν ἔχοντες ἀπολογίαὶν τῷ τῆς εἰρήνης προσέδραμον ὄπλῳ· «οὐκ ἐσμὲν κατάσκοποι, εἰρηνικοὶ ἐσμεν». Ὁ μακάριος πάλιν Δαυὶδ ἐπαίρων
15 εἰς ὕψος τὴν δύναμιν τῆς εὐσεβείας, καὶ δεικνύς τίνα ἐστὶν τὰ νεῦρα καὶ ἡ δύναμις τῆς ἀληθείας, λέγει προσφωνῶν τῇ ἀρχαίᾳ πόλει καὶ τῇ ἀγίᾳ· «γενέσθω δὲ εἰρήνη ἐν τῇ δυνάμει σου καὶ εὐθηνία ἐν τοῖς ἀγαπῶσίν σε». Πάλιν ὁ Θεὸς βουλόμενος δεῖξαι ὅτι ἐν πολέμῳ ἀναλίσκεται τὰ πλήθη καὶ σκορπίζονται αἱ
20 τῶν ἀνθρώπων εὐθηνίαι, ἐν δὲ τῆς εἰρήνης λόγῳ συνάγονται, λέγει διὰ τοῦ προφήτου Ἰεζεκιήλ· ἀναστήτω αὐτοῖς φυτὸν εἰρήνης, καὶ οὐκέτι ἔσονται ὀλίγοι· ὡς περ γὰρ οἱ ἄνθρωποι κατὰ τῶν θηρίων τῶν ἀγρίων ἐξοπλίζονται, καὶ ἐξωπλισμένοι φανέντες εὐθὺς φυγαδεύουσιν τοὺς θῆρας, οὕτως ὅταν φανῇ εἰρήνη σκορ-
25 πίζεται πόλεμος, σκορπίζονται διαβολικαὶ εὐνοιαὶ, καὶ τῶν δαιμόνων ἡ φάλαγξ διαλύεται· ὅπου γὰρ εἰρήνη, ἐκεῖ φυγαδεύεται κακία, ὥσπερ τῷ ἀγίῳ τὰ θηρία. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς λέγει «διαθήσομαι τῷ Δαυὶδ διαθήκην εἰρήνης, καὶ ἀφανίσω τὰ θηρία τὰ ἄγρια». Εἰρήνη γεωργιὸν ἐστὶν ἀληθείας, καὶ ἀμπελῶν δικαιο-
30 σύνης, καὶ ποταμὸς εὐσεβείας.

4 σχοινία — κρατίστη μοὶ ἐστίν. Ψαλμ. 15, 6. 6 ἐπαίνει — ὄριά σου εἰρήνην. Ψαλμ. 147, 1—3. 8 ὅτι θεός. 12 ἐκεῖνοι. 13 οὐκ ἐσμὲν—ἐσμέν. Γενέσ. 42, 31. 17 γενέσθω—ἀγαπῶσίν σε. Ψαλμ. 121, 7. 21 Ἰεζεκιήλ. 21 ἀναστήτω—ἔσονται. Ἰεζεκιήλ 34, 29. 27 διηκούτο. 28 διαθήσομαι — ἄγρια. Ἰεζεκιήλ 35, 25.

7. Εἶδες πῶς ἡ εἰρήνη ἐποίησεν τὴν ἐκκλησίαν δίκην ρευμάτων ποταμίων πληρῶσαι πνευματικῇ· Εἶδες πῶς πανταχοθεν ἐπιρρέοντα τὰ πλήθη μιμεῖται τοῦ ποταμοῦ τὰ ὀρμήματα, εὐφραίνοντα τὴν πόλιν τοῦ Θεοῦ; Καὶ ἡ ἀγαλλίασις ὑμῶν ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ γενομένη μιμεῖται τὰ τῆς θαλάσσης κύματα, ἐπάλληλα ὄντα τῷ δρόμῳ καὶ ἀλλήλοις ὑποχωροῦντα. καὶ κατ' ἀλλήλων ἀθορύβως ἐρχόμενα. Οὐ στασιάζει φιλονεικία, ἀλλ' ὁμονοία διαθέσεως. Θέλει ἀπὸ τῆς ὄψεως καὶ ἀπὸ τῶν Γραφῶν τοῦτο μαθεῖν, ὅτι εἰρήνην μιμεῖται ποταμός. «ὥσει ποταμός ἡ εἰρήνη σου καὶ ἡ δικαιοσύνη σου, ὡς κύματα θαλάσσης». Ἄλλ' ὡς προεῖπον προσέφθασεν ἡμᾶς ἡ θεία σάλπιγξ, ἡ τὸν τῆς εἰρήνης εὐαγγελιζομένη λόγον. Ἐπώμεθα σήμερον καὶ ἡμεῖς τῷ τῆς εἰρήνης λόγῳ, καὶ ὡσπερ διπλαῖς χερσὶν ἀνοίγωμεν αὐτῇ τὰς θύρας καὶ λέγωμεν· «ἄρατε πύλας· εἰσελθέτω λαὸς φυλάττων δικαιοσύνην καὶ φυλάττων εἰρήνην, ἀντιλαμβνόμενος ἀληθείας ἕως αἰῶνος». Ἄλλὰ γὰρ καὶ γόμος ἐστὶν εἰρήνη, καὶ κύματα θαλάσσης, καὶ ἥλιος ἐκλάμπων. Καὶ τί λέγω ἥλιος; Οὐχ οὕτως ἥλιος ἐκλάμπει ὅσῃν ἀπαστράπτει λαμπάδα ἢ τοῦ Σωτῆρος εἰρήνη! ἥλιον γὰρ ὁρῶ καὶ μέτρῳ δουλεύοντα· τέλος ἔχει τοῦ δρόμου τὴν ἐσπέραν. Εἰρήνη δὲ Χριστοῦ φωτὸς γέμουσα καὶ ἐν ἡμέρᾳ λάμπει, καὶ ἐν νυκτὶ φωτίζει, καὶ δι' αἰῶνος ἀστράπτει! Ἄκουε! Ὅταν φανῇ εἰρήνη, οὐ μόνη φαίνεται, οὐκ ἀνέχεται μόνη προσελθεῖν, ἀλλὰ συμπαραλαμβάνει μεθ' ἑαυτῆς τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, τὴν δικαιοσύνην. Ἄκουε τοῦ προφήτου, λέγοντος «ἀνατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ δικαιοσύνη, καὶ πλῆθος εἰρήνης». Καὶ πάλιν, καθ' ἡμᾶς, ἀλλήλας ἀπολαβούσας εἰσάγων λέγει· «ἔλεος καὶ ἀλήθεια συνήντησαν, δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη κατεφίλησαν»· τί γὰρ ἕτερον οὕτως τοῖς κατὰ Χριστὸν ἄρχουσιν, τοῖς κατὰ Χριστὸν τὴν ἐπισκοπὴν ἀναδεξαμένοις, ὡς εἰρήνη καὶ δικαιοσύνη; Καὶ τοῦτο, ᾧ φιλόχριστοι, προφητικῇ σκορπίζεται φωνῇ. Ἄκουε τοῦ Θεοῦ, λέγοντος «δώσω

3 ὀρμήματα. 6 ὑπὸ χωροῦντα. 7 ὁμόνοια. 9 ὥσει ποταμός· θαλάσσης· Ἡσαίου 18, 18. 13 ἄρατε—αἰῶνος. Ἡσαίου 26, 2. 18 δουλεύοντα] ἐν τῷ κώδ. «δουλεύων». 22 οὐκ ἀνέχεται. 24 ἀνατελεῖ — εἰρήνης. Ψαλμ. 71, 7. 26 ἔλεος — κατεφίλησαν. Ψαλμ. 84, 11. 30 δώσω—δικαιοσύνη. Ἡσαίου 60, 17.

τοὺς ἄρχοντάς σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ τοὺς ἐπισκόπους σου ἐν δικαιοσύνῃ».

8. Ἄνείτειλεν τοίνυν εἰρήνῃ! φευγέτω τὰ αἰρετικά θηρία! Ἄνεί-
τειλεν εἰρήνῃ! δραπετευέτω τὰ τῶν αἰρετικῶν ἀνήμερα συστήματα!
5 Ὡσπερ γὰρ τὰ θηρία ἐν τῇ ἡμέρᾳ παρρησίαν οὐκ ἔχοντα νυ-
κτὸς ἀδείας ἐπιλαμβάνεται, οὕτως ἐκεῖνοι, μὴ φέροντες τὴν αὐγὴν
τῆς εἰρήνης. Ἐπειδὴ μικρά τις νεφέλη μικροψυχίας παραδραμούσης
οὐκ ἐξέκοψε τὴν εἰρήνην ἀλλ' ἔρριψεν, νομίσαντα τὰ θηρία νύκτα
εἶναι ἀφεγγῆ προῆλθεν ἐκ τῶν ἰδίων φωλεῶν, τὸν ἴδιον ἴον προ-
10 φέροντα, καὶ ἐπληροῦτο τὸ τοῦ Δαυὶδ «ἔθου σκότος καὶ ἐγένετο
νύξ· ἐν αὐτῇ διελεύσονται πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ· σκύμνοι
ὠρυόμενοι ἀρπάσαι» ψυχὴν ἀπὸ ὀρθοδοξίας εἰς κακοδοξίαν, ἀπὸ
πίστεως εἰς ἀπιστίαν, ἀπὸ ἀληθείας εἰς ψεῦδος. Ἄλλ' ὡσπερ
πάλιν — τῷ γὰρ αὐτῷ κέχρηται ὑποδείγματι — τὴν ἐν νυκτὶ παρ-
15 ρησίαν λαμβάνοντα τὰ θηρία μόνον ἐὰν ἴδῃ ἡλίου αὐγὴν δρα-
πετεύει καὶ εἰς τοὺς ἰδίους μυχοὺς ὑποστρέφει, οὕτως καὶ νῦν
τὴν φωνὴν τοῦ μακαρίου Δαυὶδ «ἀνείτειλεν ὁ ἥλιος τῆς δικαι-
οσύνης καὶ συνήχθησαν καὶ εἰς τὰς μάνδρας αὐτῶν κοιτασθή-
σονται».

20 9. Εὐχαριστήσωμεν τῷ Χριστῷ, τῷ καταστεύοντι τὸν κοι-
νορτὸν καὶ ἐπιρρᾶνναι ῥανίδα εἰρήνης καὶ δικαιοσύνης· ὡσπερ γὰρ
κοινορτὸν καταστεύουσι ῥανίδες, οὕτως καὶ μικροψυχίαν καὶ ἀκηρίαν
καταστεύουσι ῥανίδες δικαιοσύνης. Ὅθεν καὶ ὁ μακάριος Ἡσαΐας
ἐπιτύχετο λέγων «εὐφρανθήτη ὁ οὐρανὸς ἄνωθεν καὶ αἱ νεφέλαι ῥα-
25 νάτωσαν δικαιοσύνην». Μηδένα τὰ προλαβόντα θορυβείτω· ἐν
ἡμέρᾳ ἀγαθῇ ἀμνησίᾳ κακῶν». Μήτις ταρρατέσθω, μὴ τις λεγέτω
«ἐχρῆν ἐν ἱερεῦσιν Χριστοῦ εἶναι μικροψυχίαν»; μὴ γὰρ ἔξω γε-
γόναμεν τοῦ εἶναι ἄνθρωποι; οὐ πολλάκις ἀκούοντες ὑποσυρόμεθα;
Ἔχεις εἰκόνα δυναμένην σε παραμυθῆσασθαι. Οὐ τοὺς ἁγίους
30 ὑβρίζω—μὴ γένοιτο—ἀλλ' ἐξ ἐκείνων τὰ πάθη δεικνύω.

10. ἔθου—ἀρπάσαι. Ψαλμ. 103, 20, 21. 12 ἀρπάσαι. 17. ἀνείτειλεν—κοιτα-
σθήσονται. Ψαλμ. 103, 22. 21 ἐπὶ ῥᾶνναι. 22 ἀκηρίαν. 24 εὐφρανθήτη δι-
καιοσύνην. Ἡσαΐου 45. 8. 26 ἐν ἡμέρᾳ—κακῶν. Σειρήν 11, 25. 28 ὑπὸ συρόμεθα.

10. Ἐγένετό ποτε μεταξὺ Παύλου καὶ Βαρνάβα φιλονεικία, ὅτι οὖν τοῦ μὲν ἑνὸς μέρους δικαιοσύνην τιμῶντος, ἑτέρου δὲ τὴν ἀδικίαν, ἀλλ' ἑκάστου μέρους σκοπῶ εὐσεβείας δουλεύοντος. Ἡ δὲ αἰτία τῆς μικροψυχίας αὐτοῖς ἦν αὐτῆ. Μάρκος τις ἦν αὐτοῖς συνδραμῶν εἰς τὸν εὐαγγελικὸν λόγον ἀπὸ τῆς Παλαιστίνης μέχρι τῆς 5 Πέργης τῆς Παμφυλίας· εἶτα, τῶν ἀποστόλων εὐτόνῳ κεχρημένων δρόμῳ καὶ ἀκαμπεῖ τῇ ψυχῇ πρὸς τοὺς ἀγῶνας καὶ μάχας καὶ κινδύνους, ἀποταξάμενος τῷ δρόμῳ τῶν ἀποστόλων ἦλθεν εἰς τὴν Παλαιστίνην, οὐ Χριστὸν ἀρνησάμενος, ἀλλὰ τὸν δρόμον τὸν πολὺν, ὡς εἴρηται, παραιτησάμενος. Ἐπανῆλθεν μετὰ ταῦτα Παῦλος καὶ 10 Βαρνάβας, καρποῖς εὐσεβείας κομῶντες καὶ τῷ τῆς εὐσεβείας κόπῳ στεφόμενοι, καὶ εὐαγγελιζόμενοι τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐκκλησίαν τῶν ἐθνῶν πάντων τὴν ἐπιστροφῆν. Πάντων εὐφημούντων τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν ἐν τοῖς κατορθώμασιν, ὁ Μάρκος ἐδήχθη ἐπλήγη τὴν ψυχῆν. Κατὰ τοῦτον τὸν λόγον ἐνενόησεν πρὸς ἑαυ- 15 τὸν ἔκτοτε, λέγων ὅτι «εἰ ἤμην κοινωνὸς τῶν πόνων, ἐγινόμην ἄρτι κοινωνὸς τῶν ἐπαίνων»· πολλοὶ γὰρ πολλάκις αὐτὰς τὰς ἀρετὰς διὰ τοὺς πόνους φεύγοντες, διὰ τὴν ἐξ αὐτῶν εὐφημίαν αἰρουῦνται πονεῖν. Τί οὖν; μεταμεληθεὶς ὁ Μάρκος ἐβουλεύσατο πάλιν, ἐξιούσιν τοῖς ἀποστόλοις, συνδραμεῖν. Ὁ Βαρνάβας μετανοήσαντα 20 εὐθέως ἐδέξατο αὐτόν, καὶ ὁ Παῦλος ἐφιλονεῖκει καὶ ἔλεγεν «τὸν μὴ συνελθόντα ἡμῖν εἰς τὸ ἔργον τοῦ Κυρίου, οὐ δεῖ δέξασθαι». Ἦν οὖν στάσις οὐκ ἀδικίας, ἀλλὰ δικαιοσύνης καὶ φιλίας. Ὁ Παῦλος ἀπήτει τὸ δίκαιον, ὁ Βαρνάβας ἐτίμα τὸ φιλόφρωνον. Στασιάζοντες τοῖνον τῇ γνώμῃ, εἰ καὶ συνεφώνουν τῇ 25 εὐσεβείᾳ, εἰς τοσοῦτον ἦλθον παροξυσμόν, ὡς καὶ χωρισθῆναι ἀπ' ἀλλήλων· οὕτως γὰρ γέγραπται. Ἐχωρίσθησαν ἀπ' ἀλλήλων· διέστησαν οὐ πίστει, οὐ διαθέσει, ἀλλ' ἀνθρωπίνῃ μικροψυχίᾳ· ἐγένετο δὲ οἰκονομία ὡς διέστησαν. Ὁ Βαρνάβας τὸν Μάρκον παραλαβὼν ἐξῆλθεν εἰς τὸν δρόμον, ὁ δὲ Παῦλος τὸν 30 Τιμόθεον παραλαβὼν καὶ αὐτὸς ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἴδιον δρόμον. Ὁφέλησεν δὲ τὸν Μάρκον ἢ Παῦλον ἀκρίβεια· ὡς γὰρ εἶδεν

αὐτὸν οὕτως ἐκβληθέντα διὰ τὴν ῥαθυμίαν, ἐσπούδασεν τῇ προθυμία καὶ τῷ δευτέρῳ δρόμῳ καλύψαι τὴν προτέραν νωχέλειαν. Συνῆν τοίνυν ὁ Μάρκος τῷ Βαρνάβᾳ, σπουδάζων καὶ τρέχων· ὁ δὲ Παῦλος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις παρήγγελεν μὴ δεχθῆναι Μάρκον, οὐχ
5 ἵνα λυπήσῃ, ἀλλ' ἵνα σπουδαιότερον ἐργάσῃται. Ὡς οὖν εἶδεν ὁ ἅγιος Παῦλος προλαμβάνοντα τῇ σπουδῇ τὸν Μάρκον καὶ ἀπολογισάμενον τῷ Θεῷ διὰ τῶν δευτέρων, ἄρχεται αὐτὸν παρατίθεσθαι. Καὶ τί φησιν ἐνταῦθα; ἐν ῥῆμα· καὶ ἐπιλαμβάνεται τοῦ ἁγίου Βαρνάβα, ὅτι τῷ Μάρκῳ ἐχρήσατο ὡς ἀνεψιῷ, καὶ ἐσπούδασεν χαρί-
10 σασθαι ὡς ἀνεψιῷ τὸ ἁμάρτημα. Τί γὰρ λέγει; «ἀσπάζεται ὑμᾶς Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολὰς· ἐὰν ἔλθῃ, δέξασθε αὐτόν».

11. Καὶ νῦν παραμυθεῖσθω τὰ ἀρχαῖα τὴν νέαν ὑπόθεσιν. Εἰ μετὰ τὸ Παῦλον καὶ Βαρνάβα μικροψυχία, τί θαυμαστὸν εἰ μετὰ
15 ἡμῶν; Ἄλλ' ὡς περ τότε ὁ ἐν μέσῳ Μάρκος καὶ ἐπιστροφῆς ἐπειράθη, καὶ φιλάνθρωπίας ἠξιώθη, καὶ νῦν οἱ ἐν μέσῳ δεχθήτωσαν. Ἴλεω τὸν Θεὸν ἐχέτωσαν. Χριστὸς πᾶσιν συγχωρήσει, κάμῃ μεθ' ὑμῶν ἐλεήσει. Καὶ παρακαλέσωμεν τὸν κοινὸν πατέρα σφραγιῶσαι ἡμῶν τὸν τῆς εἰρήνης λόγον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν,
20 ᾧ ἢ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

1 αὐτόν] ἐν τῷ κώδ. «αὐτόν». 4 παρήγγελλεν. 10 ἀσπάζεται—αὐτόν. Πρὸς Κολοσ. 4, 10. 14 ἀρχαῖα. 18 ἡμῶν.